

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio XII. De Lege Divinâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

SECTIO XII.

De Lege Divina.

- I. Omnibus unus est Pater in Cælis; & unusquisque, Dives & Pauper, Liber & Servus, æqualiter pro se & pro Animabus eorum, rationem redduntur sunt: quapropter omnes cuiuscumque conditionis sint, unam Legem quantum ad Deum habere non dubitamus. CAUSA XXIX. QUÆST. II. Cap. 1. Pastores advocat ab acceptione Personarum.
- II. Audi Legem Domini, cui obsequuntur etiam qui Leges ferunt. CAUSA XXXIII. QUÆST. II. Cap. 2. An quod. *fin.*
- III. Sciendum est, quia in Fide & Bonis Operibus Lex Christianorum subsistit. NICOLAUS I. ad Consulta Bulgarorum Cap. 1. TOM. VIII. CONCIL. p. 516.
- IV. Lex Æterna ita medio quodam loco posuit aliqua Hominibus, ut in eis usurpandis merito reprehendatur audacia, in exequendis autem jure obedientia laudetur. CAUSA XXIII. QUÆST. V. C. 15. Lex. *init.*
- V. Divinum Jus in Scripturis habetur. DISTINCT. VII. Cap. 1. Quo Jure. *init.*
- VI. Regnum Cælorum usque ad Mortem CHRISTI fuit omnibus oblatum. De Baptismo & ejus effectu. Cap. Majores. 2. Parte §. 2. ad id. *fin.* LIB. 3. DECR. TIT. XLII. Cap. 3.
- VII. Circumcisio tam Adultis, quam Parvulis, ex præcepto Domini conferebatur, *ibid.* *init.*
- VIII. Originalis Culpa remittebatur per Circumcisionem, & Damnationis periculum vitabatur; non tamen perveniebatur ad Regnum Cælorum. *ibid.* *fin.*
- IX. Damnata est illa Hæresis, quæ perperam affirmabat, Legem cum Evangelio, & Circumcisionem cum Baptismo, servandam. *Ibid.* De Baptismo &c. Cap. Majores. §. 2. ad id. LIB. III. DECR. TIT. XLII. Cap. 3.
- X. Multa tam de Verbis quam de Factis Dominicus invenimus, ab Evangelistis omiſſa, quæ Apostoli vel supplevisse verbo, vel facto expressisse leguntur. De Celebratione Missarum. Cap. Cum Marthæ. §. 2. Sanæ LIB. III. DECR. TIT. Cap. 6.
- XI. Ipsi Evangelistæ mutuo inter se supplevisse leguntur, quæ ab eorum aliquo vel aliquibus sunt omiſſa. *ibid.*
- XII. Prima Salus est, rectæ Fidei Regulam custodire, & à Conſtitutis Patrum nullatenus deviare. CAUSA XXV. QUÆST. I. Cap. 9. Prima.
- XIII. Per Scripturam Sacram Fidei Orthodoxæ probantur. Articuli EXTRAVAGANTIS JOANNIS XXII. Cùm inter. TIT. IV. Cap. 4.
- XIV. In Symbolis Articuli Fidei continentur. *ibid.* Cap. 5. Quia quorundam. §. 5. *fin.*
- XV. Directè ad Fidem aliquid non pertinet, cùm de hoc Articulus non est aliquis, nec sub quo valet comprehendere. EXTRAVAG. JOANNIS XXII. TIT. XIV. de Verb. Signif. Cap. 5. Quia quorundam. §. 5. Ex præmissis. *fin.*
- XVI. Ad Fidem nullus est cogendus invitus. CAUSA XXIII. QUÆST. I. Cap. 9. Prima.
- XVII. Reductè ad Fidem non pertinet, ne quasi hoc Scriptura Sacra contineat, quo negato, tota Scriptura redditur dubia. EXTRAVAG. JOANNIS XXII. *ibid.*
- XVIII. Id est Religioni Christianæ contrarium, ut semper Invitus & penitus Contradicens ad recipiendam & servandam Christianitatem compellatur. De Baptismo & ejus effectu. Cap. Majores. 4. Parte §. item. *queritur.* LIB. III. DECR. TIT. XLII. Cap. 3.
- XIX. Nullum Bonum nisi voluntarium, idcirco Dominus non ferendam in viâ virgam, per quam violentia ulli inferatur, præcepit. CAUSA XX. QUÆST. III. Cap. 4. Præfens. *post. med.*
- XX. Judæi non sunt cogendi ad Fidem, quam tamen, si inviti susceperint, cogendi sunt retinere. DIST. XLV. Cap. 4. Licet. *fin.*
- XXI. Judæi non vi, sed liberæ Arbitrii facultate, ut convertantur, suadendi sunt, non potius impellendi. *ibid.* Cap. 5. de Judæis. *med.* Append. CONCIL. LAT. ERAN. parte 20. *init.*
- XXII. Qui jampridem ad Christianitatem coacti sunt venire, oportet, ut Fidem, quam etiam vi vel necessitate susceperint, tenere cogantur. *ibid.* *fin.* Quod intelligendum de coactione, quæ non tollit omnino voluntarium, sed minuit duntaxat; *ibid.*
- XXIII. Ad sempiternam Salutem nullus ducendus est opitulante mendacio. CAUSA XXII. QUÆST. II. Cap. 8. Primum. §. 1. non est. *fin.*
- XXIV. Scopus Dei Lex est, & qui Spiritu Dei ducuntur, Lege Dei ducuntur; & quis est, qui Spiritui Sancto possit dignè resistere. CAUSA XIX. QUÆST. II. Cap. 2. Dux. §. Lex. *med.*
- XXV. Lex Interior de renunciatione. Cap. Nisi enim pridem. §. 8. Sed dices. LIB. I. DECR. TIT. IX. Cap. 10. C. 18. de Regular.
- XXVI. Revelatio Divina superat omnem Legem. De conversione Conjugatorum. Cap. Ex parte tuâ. §. Nos autem. LIB. III. DECR. TIT. XXXII. Cap. 14.
- XXVII. Divina Revelatio, quæ Mos quandoque, interdum etiam Fas censetur. De Divortii. Cap. Gaudemus. §. Nec illi. LIB. IV. DECR. TIT. XIX. Cap. 8.
- XXVIII. Per Revelationem Divinam Jacob à mendacio, Israëlita à furto, Samson ab homicidio excusantur. *ibid.* Quod dicitur de mendacio Jacob eget fusiori explicatione, quæ remittenda est, dum de Decalogo.
- XXIX. Sic & Patriarchæ, & alii Viri Justi, qui plures leguntur simul habuisse Uxores, ab adulterio excusantur. *ibid.*
- XXX. Nemo debet tentare Deum suum, dum habet quod rationabili consilio faciat. CAUSA XXII. QUÆST. II. Cap. 22. *Queritur. med.*
- XXXI. Quod Dominus prohibet fieri, omnino non licet. CAUSA XXVIII. QUÆST. I. Cap. 8. Jam nunc. *post. init.*
- XXXII. Caritas est Fons proprius, cui non communicat alienus. De Regularib. Cap. Licet. §. ult. *fin.* LIB. III. DECR. TIT. XXXI. Cap. 18.
- XXXIII. Per Severitatem, imò & per Misericordiam Dei, Tribunalium flagellis solet perfidia castigari. CAUSA XXIII. QUÆST. V. Cap. 33. Ad fidem. *init.*
- XXXIV. Qualem te invenit Dominus, cum vocat, talem pariter & judicat. CAUSA XXXI. QUÆST. III. de Penit. DIST. I. Cap. 26. Numquid. *fin.*
- XXXV. Impossibilia sunt, non carere Visione Dei & cruciari in Gehennâ perpetuò, sibi que mutuo adversantur. De Baptismo & ejus effectu. Cap. Majores. 2. Parte. §. verum. LIB. III. DECR. TIT. XLII. Cap. 3.
- XXXVI. Nescientes, Quis pertineat ad Prædestinationum numerum, Quis non pertineat, sic affici debemus Caritatis affectu, ut omnes velimus Salvos fieri. CAUSA XXIV. QUÆST. III. Cap. 17. Corripiantur.
- XXXVII. Plus est Deo, quam Homini deferendum. De Sent. Excom. Cap. Relatum est. §. Quocirca LIB. V. DECR. TIT. XXXIX. Cap. 37.
- XXXVIII. Qui nulla ex rebus suis Pauperibus CHRISTI distribuunt, Paterni Judicis voce in futuro condemnabuntur. CAUSA XII. QUÆST. II. Cap. 39. Etsi. *init.*
- XXXIX. Eleemosyna Redemptoris nostri oculis illa placet, quæ non ex illicitis rebus & iniquitate congeritur, sed quæ de rebus concessis & bene acquisitis impenditur. CAUSA XIV. QUÆST. V. Cap. 7. Eleemosyna.
- XL. Creatura non habet, quid pro meritis respondeat Creatori. De Celebratione Missarum Cap. Cùm Creatura. *init.* LIB. III. DECR. TIT. XLI. Cap. 11.
- XLI. Non debet Spirituali Operi etiam Regalis præ-

ferri Præceptio, cum Primum in Ecclesiâ sit Mandatum, *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex totâ animâ tuâ, & ex totâ virtute tuâ*; undè non debet Præcepto Domini Persona cujuscumque Homini anteponi, neque debet terrenæ conditionis Actio vel Persona terrere, quos Christus spe Crucis armavit. CONCIL. TURON. II. an. 567. *Vide ubi, de scandalo.*

XLII. In Officiis Caritatis primo loco illis tenemur obnoxii, à quibus beneficium nos cognoscimus recepisse. *De Testamentis. Cap. cum in. init. LIB. III. DECR. TIT. XXVI. Cap. 7.*

XLIII. Hoc & de Filiis atque Parentibus, hoc de Fratribus & Sororibus intelligitur, propter Christum omnes esse dimittendos, cum proponitur ista conditio, ut Christum dimittat, si illos secum habere desiderat: hoc igitur & de domo atque agris & hoc de iis rebus, quæ Jure pecuniario possidentur, accipiendum est. CAUSA XXVIII. QUÆST. I. Cap. 7. *Si Infidelis. med.*

XLIV. Non putemus in verbis Scripturarum esse Evangelium; sed in sensu: non in superficie; sed in medullâ: non in sermonum foliis; sed in radice rationis. CAUSA I. QUÆST. I. Cap. 64. *Marcion. fin.*

XLV. Verba rebus, non res verbis deservire debent; præfertur enim intentio verbis.

XLVI. Caritas ex Præceptis Divinis corde est exhibenda. CAUSA XI. QUÆST. I. Cap. 25. *Si qui Clericorum.* Quæ supra Sacras admittuntur Scripturas, autoritate & districtione Pontificali sunt reprimenda. *ibid.* CAUSA XI. QUÆST. I. Cap. 25. *Si qui Clericorum. fin.*

XLVII. Quisquis præceptis non obtemperat, Reus est & Debitor pœnæ CAUSA XIV. QUÆST. I. Cap. 3. *init.*

XLVIII. Præcepto Domini non obedire peccatum est. *ibid.*

XLIX. Consilio si uti nolueris, minus Boni adipisceris, non Mali aliquod perpetrabis. *ibid.* Quod præcipitur; imperatur: quod imperatur, necesse est fieri, si non fiat, pœnam habet. *ibid.* Ubi Consilium datur, Offerentis arbitrium est, ubi Præceptum, necessitas est Servientis.

L. Non tanto pondere prohibendi sunt Homines facere licita; quamvis non expediant, quanto pondere prohibenda illicita. CAUSA XXVIII. QUÆST. I. Cap. 9. *S. 5.*

LI. Aliud est Domini jubentis Imperium, aliud Confervi secundum Misericordiam Caritatis, quæ illi à Domino est inspirata atque donata, Fidele Consilium. CAUSA XXVIII. QUÆST. I. Cap. 9. *S. 2. init.*

LII. Aliud ibi facere non licet; hic autem licet. *ibid.* ipsum licitum partim quidem expedit, partim verò non expedit. *ibid.*

LIII. Aliud est præcipere; aliud permittere: quod enim præcipimus; aliud permittere: quod verò permitimus; nolentes præcipimus: quia malas hominum voluntates ad plenum prohibere non possumus. CAUS. XXXI. QUÆST. I. Cap. 9. *fin. junctâ Correctione Romanâ.*

LIV. Expedit tunc, quando non solum per justitiam, quæ coram Domino est, permittitur; sed etiam Homini nullum ex hoc impedimentum Salutis infertur. *&c. ibid.* Tunc non expedit id, quod licitum est, quando permittitur quidem, sed usus ipsius potestatis aliis affert impedimentum Salutis, sicut est discessio Fidelis Conjugis ab Infideli. *ibid.*

LV. Dicimus, melius esse, quod licet & expedit, quam quod licet & non expedit. *ibid.* *S. 4. fin.*

TITULUS IX.

REGULÆ.

Circâ Constitutiones ex Juris Textibus quoad sensum desumptæ cum ipsarum & præcedentium Decisionum explicatione.

Et si de Constitutionibus locuti fuerimus, dum Jus Canonicum cum Jure Civili contulimus, dum de Conciliis & de Canonibus egimus; de illis tamen nonnulla hic discutimus: tum, ut quæ omisa sunt suppleantur, tum, ut quæ obscure dicta sunt, explicentur. Examinabimus. 1. Quid sit Constitutio juxta totam latitudinem suam sumpta. 2. An & in quo à Canone differat. 3. An & in quibus à Statuto distinguatur, & cum illo conveniat. 4. In quibus casibus liget, in quibus non. 5. Quando mutanda, quando non. 6. An omnes sibi Subditos æqualiter liget. 7. In quo conveniat & differat cum aliis Legibus, Æterna, Naturali, Divina Positiva, Inspiratione Divina & cum Conciliis.

§. I.

Quid sit Constitutio juxta totam suam latitudinem considerata.

REGULÆ.

Constitutio, quoquo modo sumatur non est, aliud quam Scripta Lex, vel Universalis, vel Particularis.

RATIO: Vel fit à Supremam habente Potestate, & tunc Universalis Lex est; vel ab alio, & tunc Lex est Particularis; sed diversa pro Condentis diversitate: si enim à Corpore, vel à Capitulo condatur, non ad alios ejus vis extenditur, quam ad eos, qui ad Corpus modo aliquo pertinent, id est, vel ut Domini, vel ut Subditi: si verò ab Episcopo, magis extenditur, nimirum ad Diocesim totam, quæ plura hujusmodi Corpora compluresque alios Subditos continet: si verò à Concilio Provinciali, adeo latè extenditur ac istud Concilium, nempe ad totam Provinciam, quæ plures Dioceses comprehendit. Quod de Concilio Provinciali legeris, ad Concilia Primatialia, Nationalia extendere licet.

In *Tit. de Constit.* apud GREGORIUM IX. sumitur Constitutio C. 1. 2. 3. 4. pro quacumque Ecclesiæ Lege Particulari, factâ vel à communi Civium Cœtu, vel à Canonicorum Capitulo, & C. ult. pro Lege Universalis. Apud BONIFACIUM verò VIII. sumitur pro Lege Universalis. C. 1. & pro Particulari C. 2. 3. restringitur Constitutionis nomen ad Legem Scriptam. DIST. XI C. 8. Leges Particulares vocantur Constitutiones.

§. II.

An Constitutio à Canone differat, & in quo.

REGULÆ.

Constitutio à Canone differt, sed non nisi in frequentibus.

1. Omnis Canon, dici potest Constitutio, quia omni in Canone credendum agendum-ve aliquid statuitur, sed Constitutio omnis dici non potest Canon, quia Canon sumitur tantum pro Lege Ecclesiastica, Constitutio verò significat quamcumque Legem. D. 3. *Sect. 1.*

2. Sunt quædam Constitutiones, quæ fiunt in privatam Constituentium utilitatem, ut quæ fiunt à Capitulo in privatam Canonicorum commodum: Canones autem non fiunt nisi in publicam Ecclesiæ utilitatem. C. 89. *de Const.*

§. III.